

(/)

🏠 (/) > Slægtsforskning (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Aner i krig

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/slaegtens-myter>)

Aner i krig

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 569

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/aner-i-krig)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/aner-i-krig](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/aner-i-krig)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/aner-i-krig\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/aner-i-krig\)\) **in**](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/aner-i-krig&title=\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/aner-i-krig&title=\)\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Rasmus Wichmann, Martin Bo Nørregård og Per Hundevad Andersen (red.)

ANER I KRIG – Kilder fra Napoleonskrigene til 2. Verdenskrig

Foreningen Danske Slægtsforskere. 209 sider, ill., 188,- kr.

Af Poul Ulrich Jensen

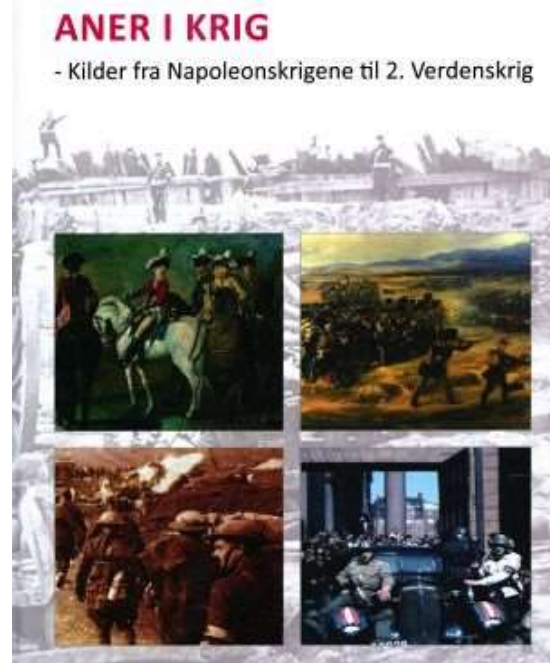
Stadig flere er i de senere år gået i gang med det spændende detektivarbejde at søge efter slægtens aner i de enorme mængder af arkivalier, der rummer optegnelser om danskernes tilværelse fra fødsel til død. Heldigvis er en stadig større del digitaliserede og gjort tilgængelige på nettet, men selv om arkivbesøgene i høj grad er afløst af hjemmearbejde ved computeren, er slægtsforskning stadig et felt, der kræver viden om, hvor oplysningerne findes. Her har udgivelserne fra Danske Slægtsforskere givetvis sparet mange for frustrationer og spildte timer med at finde de rigtige kilder. Har man i familien en forfader, der var involveret i de krigshandlinger, Danmark deltog i fra Napoleonskrigene til 2. Verdenskrig, er den seneste i rækken, der omhandler Aner i krig, et godt hjælpemiddel at have ved hånden.

I 1801 befandt Danmark sig i et dilemma, hvor det var umuligt at holde sig uden for den konstante krig mellem stormagterne Frankrig og England, der stort set varede fra 1798 til 1815. Alle militære kræfter blev mobiliseret, og hæren og flåden suppleret med et landeværn og en kystmilit. Det fik ikke den store betydning for landets katastrofekurs mod det endelige nederlag, men affødte et væld af registreringer, der involverede både civile embedsmænd og krigskommissærer. I alle sogne blev der indsamlet oplysninger om våbenføre mænd med fødeår, fødested, højde, helbred og militær erfaring. Det omfangsrige materiale befinder sig for størstedelens vedkommende i Rigsarkivet, og kan benyttes på læsesalene i Viborg, Aabenraa, Odense og København. I det hele taget findes kun en beskedent mængde arkivalier fra Napoleonstiden tilgængeligt online, men bogen giver en fin oversigt med de muligheder, der er.

Under den 1. Slesvigske Krig fra 1848 til 1851 talte den danske hær efter indførelsen af almindelig værnepligt 41.000 mand, og i den 2. Slesvigske Krig i 1864 var omkring 52.000 under våben. Det stiller de slægtsforskere, der havde aner med, over for noget af en udfordring, hvis man ikke sidder inde med særlig mange oplysninger. Her er en søgning i registeret over de soldater, der siden ansøgte om en erindringsmedalje, et godt sted at begynde. Det findes på Rigsarkivets hjemmeside og giver mange værdifulde informationer om ansøgerens militærtjeneste. Begge krige bød på blodige kamphandlinger, og hver af dem kostede omkring 5.000 sårede. De er for 1864 vedkommende søgbare i et register på Arkivalieronline, hvor man også kan finde en oversigt med de faldne i de to slesvigske krige.

Den 1. Verdenskrig udspillede sig uden for Danmarks daværende grænse, men tusindvis af sønderjyder, der på det tidspunkt var tyske statsborgere, var indkaldt til krigstjeneste. Desværre er kildesituationen for deres vedkommende generelt meget dårlig, for Sønderjylland hørte til Preussen, hvis militærarkiver gik tabt i slutningen af 2. Verdenskrig. Det gjaldt også de såkaldte Stammrollen, der beskrev den enkelte soldats militære karriere, så de eneste fuldstændig bevarede arkivalier omhandler faldne, krigsinvalidere og til dels krigsfanger. Der er imidlertid gjort et stort arbejde for at samle så mange oplysninger som muligt om sønderjydernes skæbne, og på hjemmesiden denstorekrig1914-18 findes generalieblade for omkring 5.500 af de 35.000 krigsdeltagere. Den inkluderer også oplysninger om de mange faldne.

Uden tvivl er det 2. Verdenskrig, der i dag har den største interesse. Selv om Danmark ikke direkte var blandt de krigsførende parter, berørte besættelsestiden store grupper af befolkningen, og de dramatiske år har siden været emnet for utallige bøger samt mange film og dokumentarserier. Der kan være mange vinkler på en søgning efter aner, der var involveret på den ene eller anden side. De personer, der blev medlemmer af Danmarks National Socialistiske Arbejderparti, blev registreret i hovedkvarterets arkiv, der i befrielsesdagene blev beslaglagt af modstandsbevægelsen. Denne oversigt

over samtlige partimedlemmer befinder sig i dag på Rigsarkivet. Danske slægtsforskere har siden 2018 arbejdet på et projekt med udgivelse af en fortegnelse over den del af partiets medlemmer, der har været døde i mindst 10 år og dermed ikke længere er omfattet af Lov om Databeskyttelse.

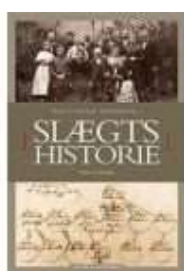
Også anklagede i retsopgøret efter besættelsen, østfront frivillige og andre, der havde stået på tysk side, kan søges frem i diverse arkiver, og det samme gælder dem, der valgte at gøre modstand. Den mest komplette kilde til den danske modstandsbevægelse er Nationalmuseets Modstandsdatabase med oplysninger om ikke mindre end 85.000 personer, både aktive og hjælpere. Der findes i Rigsarkivet også en lang række arkivalier vedrørende de danske kz-fanger og internerede, men langt fra alt er på nuværende tidspunkt skannet og tilgængeligt online. Det må bestilles til brug på læsesalene, og her har bogen en fin introduktion til Rigsarkivets bestillingssystem Daisy. Digitaliseringen af en stor del af de aviser, der gennem tiden er udgivet i Danmark, har gjort mere end 35 millioner avissider tilgængelige online. Dog er det på grund af avisernes og journalisternes ophavsret kun muligt at læse aviser ældre end 100 år hjemme på computeren via Mediestream. Også her giver et kapitel en nyttig introduktion.

Slægtsforskning byder på mange udfordringer og kan være særdeles tidskrævende, så jo mere målrettet, man kan lede i de ofte uoverskueligt mange kilder, jo bedre. Har man aner, der har deltaget i krigsbegivenheder i perioden fra Napoleonskrigene til 2. Verdenskrig, er den nyeste udgivelse fra Danske Slægtsforskere med omtale af mere end 200 konkrete kilder en stor hjælp. Den kan derfor varmt anbefales.

[Historie-online.dk, den 3. november 2021]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/slaegtens-myter>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

SLÆGTSHISTORIE

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/slaegtshistorie>)

**DANSK-NORSKE SKÆBNER
FØR OG EFTER 1814**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/dansk-norske-skaebner-foer-og-efter-1814>)

SLÆGTSHISTORISKE TEMAER

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/slaegtshistoriske-temaer>)